

با توجه به سقوط میانگین تعداد فرزندان به ازای هر زن از ۶.۵ فرزند در سال ۱۳۶۵ به ۱.۶ فرزند به ازای هر زن در سال ۱۳۹۹ که شاهد سریع ترین و چشمگیر ترین آمار کاهش باروری در تاریخ بشریت بودیم یعنی پیمودن راه ۱۵۰ ساله اروپا که کشور ما ۳۰ ساله این راه را طی کرده است و از هر ۳ خانواده در کشور ما یک خانواده تک فرزند یا بدون فرزند هستند و نرخ تک فرزندی در برخی استان ها به بیش از ۵۰ درصد رسیده است .

در چند سال اخیر آمار ازدواج در کشور کاهش یافته از ۸۹۰۲۰۸ به ۴۳۸۵۵۹ رسیده است و براساس آمار سال ۱۳۹۱ هر ساعت حدود ۱۶ طلاق اتفاق افتاده و این رقم در سال ۱۳۹۲ به ۱۸ طلاق در ساعت رسید که ۸۰ درصد مطلقه ها زیر ۳۰ سال بودند و ۱۴.۲ درصد از طلاق ها مربوط به یکسال اول زندگی و ۵۰ درصد طلاق ها مربوط به ۵ سال اول زندگی می باشد به نظر می رسد مشاوری های سلامت باروری در بهبود امور مربوط به ازدواج و طلاق می تواند تاثیر قابل توجهی داشته باشد .

با توجه به اینکه در چند سال اخیر آمار افراد مسن افزایش یافته و به یکی از دغدغه های اصلی کشور تبدیل شد هر چند مشکل بالا رفتن تعداد افراد مسن تنها به کشور ایران ختم نمی شود در حال حاضر جمعیت بسیاری از کشورها را افراد مسن تشکیل می دهد. ژاپن پیرترین کشور ۲۸ درصد جمعیت و بعد از ژاپن، ایتالیا با ۲۳ درصد جمعیت کشور رتبه دوم را دارد.

متأسفانه اگر میزان مولید کشور در سالهای پیش رو به حد جایگزینی نرسد در سال ۱۴۳۰ حدود ۳۰ درصد از جمعیت ایران بالای ۶۵ سال خواهد بود. و ایران به یکی از پیرترین کشورهای جهان تبدیل می شود .

هرگاه در جامعه ای حداقل ۷۰ درصد از جمعیت در بازه سنی ۶۴-۱۵ سال (سن فعالیت و کار) باشند به اصطلاح آن جامعه در فرصت پنجره جمعیتی تعریف می شود. پنجره جمعیتی فرصت طلایی برای اصلاح ساختارهای جمعیتی و همچنین رشد و پیشرفت علمی و اقتصادی است کشورهای توسعه یافته صنعتی زمانی رشد و پیشرفت را تجربه کردند که در این دوره بودند ایران اسلامی تا سال ۱۴۲۵ در دوره پنجره قرار دارد .

با وجود جمعیت پیر و سالخورده با کاهش نیروی کار مواجه می شویم از طرفی دولت با کاهش رشد اقتصادی مواجه شده و از طرف دیگر ناچارند هزینه های گزاف و جدیدی برای بیمه ها _ خدمات و مراقبت از سالمندان بپردازند.

چالش اصلی پیامدهای کاهش جمعیت به هم خوردن ساختار جمعیتی است و موجب سالمند شدن کشور می شود و میزان زاد و ولد از حالت استاندارد خارج و به زیر حد استاندارد می رسد

کارشناسان معتقدند که در سطح استاندارد باروری باید در خانواده ۲ فرزند جایگزین شود. این در حالی است که نرخ باروری در کشور به ۱.۶۷ رسید.

براساس وضع کنونی در کشور حدود ۱۰ درصد جمعیت کشور بالای ۶۵ سال است و به ازای هر ۱۰ خانواده ۳ نفر سالمند است . و پیش بینی می شود در سال های آینده به ازای هر ۱۰ خانواده ۷ سالمند وجود داشته باشد. چه باید کرد ؟

۳ تفاوت بین ما و اروپا وجود دارد :

۱- اروپایی ها در طی ۱۵۰ سال پیر شدند و این با شیب ملایم اتفاق افتاد و باعث شد جامعه خودش را تطبیق بدهد و تا حدودی مشکلات را حل کردند با اینکه همچنان مشکلات را دارند ولی ما ۳۰ ساله پیر شدیم.

۲-اروپایی ها با هم پیر شدند ولی ما در حالی پیر شدیم که کشورهای همسایه اطراف مان جوان می مانند.

۳-اروپایی ها ابتدا توسعه یافتند و سپس پیر شدند.

می شود جلوی این بحران را گرفت . براساس آمار ۱۷ درصد باردارها بالای ۳۵ سال است این تاخیر بارداری باید مدیریت شود اوج فرزند آوری ۲۹-۲۵ سال است

انگیزه سازی

قوانین کشورهای مختلف جهان برای فرزند آوری بیشتر و مهار کاهش جمعیت

ژاپن: یکی از پیرترین کشورهای جهان است که نرخ رشد جمعیت منفی ۳ درصد است در ژاپن قانونی به نام کودوموتیت ژاپن وجود دارد خانواده هایی که فرزند زیر ۱۵ سال دارند ماهانه ۱۳ هزار ین کمک مالی دریافت می کنند

روسیه : خانه ای برای فرزند سوم و از پرداخت مالیات تا سقف معینی معاف می شوند . استفاده از کودکان رایگان ، حمایت مالی به صورت بسته کالا و جریمه مالیاتی برای خانوارهای بدون فرزند تصویب شد: (مردان ۵۰-۲۵ سال و زنان ۴۵-۲۰ سال باید ۶ درصد در آمد را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند)

فرانسه :تشویق جدی برای فرزند سوم -۱۶ هفته مرخصی با حقوق و مزایا که از ۶ هفته قبل از زایمان شروع می شود و همچنین مرخصی ۳ سال بدون حقوق و بعد از آن بدون هیچ محدودیتی می توانند به شغل قبلی شان برگردند و مبلغ ۱۰۰ یورو بلاعوض دریافت می کنند و دولت تضمین می کند مخارج فرزند سوم از کودکانستان تا دانشگاه را پردازد .

سوئد : مرخصی زایمان ۱۵ ماه و تا ۸ سالگی کودک به طور متناوب مرخصی بگیرند در زمان مرخصی ۸۰ درصد حقوق خود بهره مند شود و هر فرزندی که در سوئد متولد می شود کمک هزینه تا سن ۱۶ سالگی به والدین پرداخت می کند

در کشور ما با توجه به کاهش نرخ باروری و پیری جمعیت در چند سال آینده قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مشتمل بر ۷۳ ماده و ۸۱ تبصره در بهمن ماه ۹۹ به تایید کمیسیون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده "مجلس یازدهم رسید:و در آبان ۱۴۰۰ تصویب شد .

قانونها

ماده ۶۸: اعطای وام ۲۰۰ میلیونی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت های آسان

ماده ۱۶: افزایش ۷.۵ برابر حق عائله مندی به مدت ۵ سال

ماده ۱۵: افزایش ۲ درصد امتیاز در جذب و استخدام به ازای تاهل - افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم

ماده ۴۳: تحت پوشش بیمه ای قرار گرفتن تمامی زوج های ناباور

ماده ۱۱: پرداخت ۱میلیون بلاعوض جهت سرمایه گذاری بورس بنام فرزندان متولد ۱۴۰۰ و بعد از آن

ماده ۱۰: تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

ماده ۹: افزایش ۲۵ درصد سقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دوساله دوره باز پرداخت

ماده ۱۲: فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران

ماده ۱۷: مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای ۲ اقلو و بیشتر

ماده ۶۹: اختصاص وام ۸۰ میلیون تومانی ودیعه خرید یا ساخت مسکن برای خانواده های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای یک فرزند

ماده ۱۳: افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده های دهک های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزند غیر شاغل در دستگاه های دولت

ماده ۶: اختصاص ۷۰ درصد ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

ماده ۱۷: اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه – اختیاری بودن شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی

ماده ۱۷: کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال

ماده ۲۲: تامین مهد کودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

ماده ۲۴: رایانه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع

ماده ۲۶: مرخصی یا مهمان شدن دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیم سال بدون احتساب در سنوات

ماده ۲۶: افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار